

BLI VOLONTÄR

Delad gemenskap

SKÄNK EN GÅVA

Hjälp oss att göra skillnad

nytt från

STORA SKÖNDAL

NUMMER 4
DECEMBER 2008

KARIN, VOLONTÄR PÅ STORA SKÖNDAL

Att ge är också att få

Om välsignelse ber vi!

JAG TROR INTE jag sett ett enda TV-inslag från den amerikanska presidentvalskampanjen där inte talen har avslutats med orden "God bless you, God bless the United States of America". För mig är inte det där floskler och fraser, tvärtom. För mig är det ett uttryck för vetskapen om att vi verkligen behöver varandras tillönskan om välgång, välsignelse, omsorg. Vi behöver det för att tillvaron inte med självklarhet ger det.

Nära barmhärtigheten ligger obarmhärtigheten. Nära välsignelsen ligger likgiltigheten.

DET FINNS MÅNGA organisationer i Sverige som ber om och tar emot enskilda människors gåvor. Jag tror inte att en enda tjuga sätts in på alla dessa postgirokonton utan att givaren tänker några ord om välsignelse, eller välgång. Mätte dessa pengar komma till nytta!

Stora Sköndals insamlingsarbete börjar sakta ta form. Vi har med stor tacksamhet tagit emot många människors gåvor detta år, både små och stora. Och, naturligtvis, vi kommer att fortsätta att be om gåvor. Vi behöver dem! Det är gåvor som möjliggör för oss att göra det där extra. Vi behöver dem för att göra vårt uppdrag möjligt. Vi behöver enskilda gåvor, stora som små för att exempelvis driva Fontänhuset i vår gamla prästgård. En verksamhet som genom att erbjuda delaktighet, aktiviteter och meningsfullt arbete bidrar till resan tillbaka för människor med psykiska funktionsnedsättningar.

OAVSETT STORA ELLER små gåvor är Stora Sköndals ekonomi begränsad. Vi måste hela tiden ha fokus på det som är väsentligt. Resurser, människor och pengar måste fokuseras dit där mötet och omsorgen sker.

Just nu gör vi neddragningar av ganska stor omfattning, till stor del orsakade av att vi har färre vårdplatser inom äldreomsorgen efter att tagit bort alla dubbelrum. Neddragningen är en nödvändig åtgärd men den tar energi och är smärtsam för stora delar av organisationen. Det handlar om fokus för Stora Sköndal. Vi måste säkra vårt uppdrag och vår framtid.

OM VÄLSIGNELSE BER vi! Över julhelgen som kommer, över ett arbetsår som går till ända och ett nytt 2009 som ligger framför oss. Välsignelse över alla medarbetare och över alla gåvogivare som möjliggjort det extra.

JAG SKRIVER ETT TACK till alla som bidragit till Stora Sköndals arbete under året.

En fröjdefull julhelg önskar jag er!

Lotta Säfström, direktor
08-605 06 05
lotta.safstrom@storaskondal.se

tema:
GÅVOR

ur innehållet

5. Beställ från eller besök restaurang Magnolia
6. Om att vara volontär
8. Vad används dina pengar till
9. Hur skriver jag testamente
11. Förstå socialt arbete – intervju med Bengt Börjeson
13. Klubbhus för människor med psykisk ohälsa
14. Läs en äppelsaga och baka en kaka

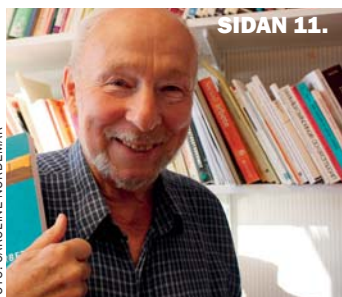
FOTO: YVA RUNNIG EKLUND

»Man får lika mycket tillbaka«

SIDAN 6.

SIDAN 14.

SIDAN 11.

FOTO: ANNIKA PRINE

FOTO: CAROLINE NORDEMAR

SIDAN 13.

FOTO: CAROLINE NORDEMAR

Välkommen!

I detta nummer kan du bland annat läsa om gåvor. Enligt den franske sociologen Marcel Mauss karaktäriseras gåvan av att man inte kan neka till den, den kräver en gengåva, den är en form av social relation.

En gåva kan vara många olika saker. Likväl som pengar kan man ge av sin tid och av sitt engagemang. I detta nummer kan du läsa om volontärarbete, varför gåvor är så viktiga, hur stora sköndal använder gåvor till olika ändamål. Vi hoppas att vår gengåva är det arbete vi utför för dem som behöver vår hjälp och att vårt engagemang leder till sociala relationer. Du får också läsa en spännande intervju med Bengt Börjeson som lämnar sitt "testamente" i form av en bok om socialt arbete.

NYTT FRÅN STORA SKÖNDAL UTGES AV STORA SKÖNDAL OCH STORA SKÖNDALS DIAKONISÄLLSKAP · NUMMER 4/2008

Nästa nummer utkommer: februari 2009. Ansvarig utgivare: Lotta Säfström. Redaktör: Annika Prine
Redaktionskommitté: Pernilla Köhle, Helen Åkesson Blom, Caroline Nordemar, Hanna Zackrisson, Lotta Carlheim-Müller, Inga-Britt Hasseltorp. Grafisk form: Eva Widegren. Tryck: Edita Västra Aros, Västerås. Omslagsfoto: Caroline Nordemar
Adress: Stora Sköndal, 128 85 Sköndal. Telefon: 08-605 06 00. Telefax: 08-605 06 23

stora
sköndal

www.storaskondal.se

Julprogram Stora Sköndals kyrka

TISDAG 2 DECEMBER

08.30 Morgonbön

ONSDAG 3 DECEMBER

18.15 Veckomässa

TORSDAG 4 DECEMBER

11.30-13.00 Sopplunch

12.15 Lunchmusik

2:A ADVENT SÖNDAG 7 DECEMBER

11.00 Högmässa, Roger Gärtner

TISDAG 9 DECEMBER

08.30 Morgonmässa

18.00 Musik i Villa Kullen. Sångkoncert med
Kyrkomusikerstudenterna

ONSDAG 10 DECEMBER

18.15 Veckomässa

TORSDAG 11 DECEMBER

11.30-13.00 Sopplunch

12.15 Lunchmusik

3:E ADVENT SÖNDAG 14 DECEMBER

11.00 Högmässa, Anders Ekhem

16.00 Luciafirande, Körleken och Korinten

TISDAG 16 DECEMBER

08.30 Morgonbön

ONSDAG 17 DECEMBER

18.15 Veckomässa

TORSDAG 18 DECEMBER

11.30-13.30 Grötlunch

12.15 Vi sjunger in julen

13.30 Vi sjunger in julen, Stora Sköndals Kammarkör

4:E ADVENT SÖNDAG 21 DECEMBER

11.00 Högmässa Roger Gärtner

JULAFTON ONSDAG 24 DECEMBER

11.00 Samling kring krubban med enkelt julspel, Maria Eby Notini, barnen medverkar

17.00 Julbön Annika Niesen, solosång

23.30 Julnattsmässa Maria Eby Notini
Vokalensemble

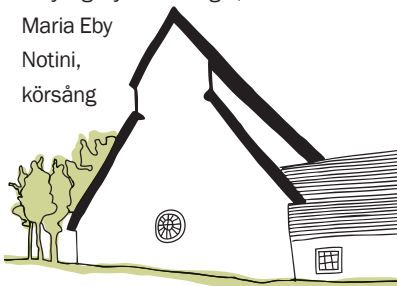
JULDAGEN TORSDAG 25 DECEMBER

07.00 Julotta Roger Gärtner, solosång

ANNANDAG JUL FREDAG 26 DECEMBER

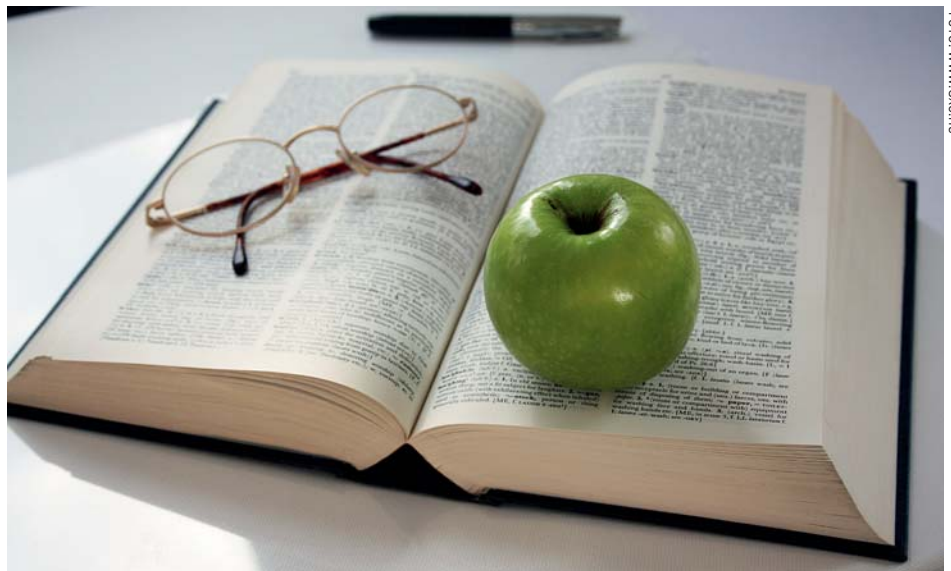
15.00 Vi sjunger julens sånger,

Maria Eby
Notini,
körsång

2,9 miljoner till forskning om epilepsi

Neurologiska rehabiliteringskliniken kan nu genomföra sitt forskningsprojekt kring rehabiliteringsprogram för personer med epilepsi. Detta är möjligt genom ett forskningsanslag från AFA Försäkringar. Projektet går ut på att ta reda på vilka behandlingseffekterna blir, både på kort och på lång sikt, av det rehabiliteringsprogram för personer med epilepsi som vi erbjuder på Stora Sköndal. Projektet har flera delar och beräknas pågå i flera år. Det hela är tänkt att bli en doktorsavhandling när allt är genomfört.

Ersta Sköndal högskola får ny examensrätt

Psykoterapeututbildning ska nu ge examen.

– Det är väldigt roligt att vi kommit så positivt ut i den här prövningen. Jag har inte varit så orolig men det är skönt med det här erkännandet. Flera utbildningar blev ju av med sin examensrätt, säger Ersta Sköndal högskolas rektor Jan-Håkan Hansson.

Sju av 14 utbildningar som undersöktes av Högskoleverket uppfyllde kraven för att utfärda examen. S:t Lukas som höll i utbildningen förra året fick inte godkänt för att examinera psykoterapeuter men i januari i år beslutade S:t Lukas och Ersta Sköndal högskola att S:t Lukas utbildningsinstitut skulle bli en institution på Ersta Sköndal högskola. Brister har åtgärdats och övergången till Ersta Sköndal högskola har nu visat sig ge resultat. Utbildningen på 90 högskolepoäng och speglar S:t Lukas helhetssyn där människans behov ses ur psykologiska, sociala, kroppsliga och andliga aspekter.

Gåvor till Stora Sköndal

Hittills i år har Stora Sköndal fått gåvor, kollektioner, forskningsbidrag och fonder för ca 4,4 miljoner kronor. Pengar som bland annat kommer att användas för neurologisk forskning, volontärverksamhet och fontänhuset på Stora Sköndal.

Genom din gåva gör du skillnad och bidrar till ökat välbefinnande för äldre, handikappade och människor med psykisk funktionsnedsättning.

Prenumerera på Nytt från Stora Sköndal

Detta nummer har bland annat alla ni som står i kö för ett boende till Stora Sköndal fått. För att fortsättningsvis få tidningen kan man antingen lägga in en prenumeration på www.storaskondal.se eller ringa/e-posta Pernilla Köhle på 08-605 09 06, pernilla.kohle@storaskondal.se. Tidskriften kommer ut fyra gånger per år och är kostnadsfri.

Välkommen till restaurang Magnolia

Under hösten har det varit full rulle med Afternoon tea, julbord och restaurangkvällar på Magnolia Restaurang, café och konferens. Olika utställare fortsätter att ställa ut sina alster i restaurangen i vinter och Afternoon tea arrangeras igen 14/1 och 18/2, klockan 14-16. Välkommen på en god eftermiddagsbuffé med flera sorters te, lax- och gurksnitter, hembakta scones och underbara bakverk och små bakelser.

Du vet väl om att du kan beställa flera sorters bufféer med plockmat eller smörgåstårter till vinterfesten? Magnolia har öppet alla dagar 10-16. Lunch serveras måndag-lördag 11-13.30, söndag 12.30-15 (öppet hela julen).

Gå in på www.storaskondal.se för att se aktuell lunchmeny, evenemang och priser. Tel: 08-605 06 74.

Seminarium kring heder och sexualitet

Fredagen den 10 oktober arrangerade avdelningen för Diakonal utveckling på Stora Sköndal en uppskattad utbildningsdag. Ämnet var "Heder och sexualitet" och dagen innehöll tre olika delar. Socionom Ann-Christine Falk välkomnade och inledde med att visa film och presentera en del fakta kring om sexuella övergrepp är ett skäl att lämna sin familj. Anneli Svensson från RFSL presenterade fakta och fördomar kring HBT frågan och Tina Nevin undervisade oss om vår egen sexualitet och hur vi människor inte får lära vad vi behöver om våra kroppar och vår sexualitet. Ett sjuttioaltdeltagare kom från Diakonal utveckling, socialtjänsten, svenska kyrkan, advokatbyråer, behandlingshem, Fryshusets verksamhet Elektra med Sharafs hjältar och hjältinnor, Stadsmissionen, Riksföreningen HOPP och andra frivilliga organisationer som Stora Sköndal samverkar med. Det var en dag där många kontakter knöts och där det närverkades, allt för att samarbetet kring unga människor som lämnar sina familjer på grund av hedersvåld ska bemötas med kunskap och respekt. Vi riktar ett varmt tack till Kungliga Patriotiska Sällskapet som lämnat bidrag så att denna dag kunde genomföras.

Stora Sköndals Diakonisällskaps årsmöte

Den 11 oktober i år hade Stora Sköndals diakonisällskap sitt årsmöte. I Salongen i Skogsbyn samlades drygt 70 medlemmar för att välja ny styrelse för sällskapet samt två ledamöter till Stora Sköndals direktion. Därtill valdes revisorer för både sällskapet och Stora Sköndal.

Ny styrelse, vald för tre år, är:

Elisabeth Christiansson, ordförande
Göran Åstrand, Kerstin Westman
Mats Ekström, Lena Ljungström
Karl Göran Ehntorp

Val av revisorer för år 2009 är:

Sven Engström, Maud Roslund
Till Stora Sköndals direktion valdes:
Sture Johansson, Katja Elväng
Som revisor samt revisorsuppleant för Stora Sköndal valdes:
Sören Sundqvist, ordinarie
Rita Hallenheim Eriksson, ersättare

ERSTA
SKÖNDAL
HÖGSKOLA

Ersta Sköndal Alumni

Vad gör du nu för tiden?...
... Och vad jobbar klasskompisarna med?

Gå med i Ersta Sköndal Alumni - ett socialt nätverk för före detta studenter - nya som nygamla!
Läs mer på <http://alumni.esh.se>
Klicka på "Bli medlem" för att komma igång.
Har du frågor?
Mejla gärna till alumni@esh.se

Välkommen till Ersta Sköndal Alumni!

Man får lika mycket tillbaka

Volontär Karin Lundbeck och Kurt Moberg lärde känna varandra för ett år sedan. Nu träffas de varje vecka.

När man blir änklings efter ett långt äktenskap, kan ensamheten kännas tung. Att då ha sällskap och besök att se fram emot, blir ett ljus och ett glädjeämne. Kurt Moberg, som har levt på Stora Sköndal sedan 1999, äter lunch tillsammans med någon av sina volontärer tre gånger i veckan – och är glad och tacksam för sällskapet.

– Men det är ju ett givande och tagande, säger Karin Lundbeck, en av fyra volontärer som besöker Kurt.

– Man får minst lika mycket tillbaks!

AV YLVA RUNINGE EKELUND

– Ensamheten är svår, säger Kurt Moberg. Jag har haft hjärtinfarkt och stroke, och jag ser väldigt dåligt – men ensamheten är svårast att handskas med. Det är ju så som livet ser ut för många människor, framför allt gamla, så att jag har fått kontakt med mina volontärer är en stor lättnad.

Efter 42 år i Farsta kom Kurt till Stora Sköndal för nio år sedan, efter att ha stått i kö i hela 18 år. Han är ingenjör och hans hustru, som han talar om med stor värme, arbetade på bibliotek. Nu hade han blivit ensam. Den första tiden på Stora Sköndal bodde Kurt i en villa, men där trivdes han aldrig riktigt.

– Den var för stor, det blev för mycket arbete, säger han. Men efter en tid fick jag en lägenhet, en tvåa, och det känns mycket bättre. Där trivs jag!

Volontären Karin Lundbeck och Kurt lärde känna varandra för ett år sedan. En gång i veckan äter de lunch tillsammans. Karin berättar att hon började sitt volontärarbete efter att ha läst en annons från Stiftelsen Stora Sköndal i morgontidningen.

– Jag gick en kort utbildning här på Stora Sköndal, den var under fyra-fem kvällar, säger Karin. Sedan fick jag gå runt på enheterna för att känna efter var jag trivdes bäst och var jag trodde att jag kunde göra en insats. Nu är jag tillsammans med Kurt i restaurangen en gång i veckan, och så besöker jag en av vårdavdelningarna också.

– Det är tacksamt och roligt med besöken, säger Kurt. Det känns allt bra ensamt i min lägenhet och det är naturligtvis tråkigt. Att ha sällskap under lunchen är inte bara en stor hjälp för mig som ser så dåligt, det är väldigt stimulerande och uppiggande också.

– Det är roligt för mig också, säger Karin bestämt. Det är ju inte bara så, att jag kommer hit för att hjälpa Kurt. Vi sitter och pratar om allt möjligt, och vi har jättetrevligt tillsammans.

– För mig som jobbade med kundkontakter i mitt yrkesliv, säger Kurt, blev förändringen så stor. När jag hade slutat jobba och blev änklings, och min hälsa försämrades, blev livet ganska tomt.

VI TALAR LÄNGE om ensamheten, som ju beskrivs som en av Sveriges nya folksjukdomar. Det är många människor runt om i landet som sitter isolerade i sina hem. Sett ur det perspektivet blir det tydligt, vilken insats Karin och hennes volontärkolleger gör, och vilken stor betydelse deras arbete har för de människor som de möter.

Härom veckan följde Karin med Kurt på en av Stora Sköndals trivselmiddagar.

– Sånt brukar jag aldrig gå på, säger Kurt, men vi hade riktigt trevligt, och maten var god. Hade inte Karin velat följa med hade jag inte gått, men nu är jag glad för att det blev av. Jag vill gärna gå fler gånger.

När trivselmiddagen kommer på tal, börjar Kurt och Karin tala om mat. Kurt har väldigt bestämda åsikter om luncherna på restaurang Magnolia, och efterlyser mer svensk husmanskost.

– Fläsk med löksås, köttbullar med makaroner, fläskpannkaka, fläsklägg med rotmos, säger han långtansfullt. Jag önskar att de ville sätta upp en förslagslåda, så att vi som äter i restaurangen kunde tala om vad vi önskar oss.

Ett önskemål härmed framfört.

Den här dagen äter Kurt bara lite bröd och kaffe, så det är tydligt att han är missnöjd med dagens lunch. Karin hjälper honom, hon hämtar det han vill ha och brer smör på brödet; just sådant som är svårt för den som är handikappad.

"LIVET KRYMPER." Så beskriver Kurt hur tillvaron förändras när man blir äldre och får allt svårare att ta sig fram. Vänner går bort, de som

man har kvar kanske bor på annan ort, så att det blir svårt att träffas. Att tala i telefonen blir svårare, när hörseln börjar svikta.

Så hamnar många i en inte självvald ensamhet och isolering. Det är lätt att glömma bort det, när man själv befinner sig i en aktiv del av livet. Dessbättre finns det människor som inte glömmes, som engagerar sig i andras välbefinnande. Ett engagemang som "kostar" ett par timmar i veckan, och som betyder så, så mycket för den som känner sig ensam och längtar efter sällskap.

Något att tänka på – så här i jultider? ■

Volontärverksamheten

Sedan snart nio år tillbaka har Stora Sköndal en volontärverksamhet med anställd koordinator, vars uppgifter är att rekrytera, utbilda samt placera ut volontärer inom Stora Sköndals verksamheter. Syftet med volontärverksamheten är att ge Stora Sköndals boende ett ökat välbefinnande och en högre livskvalité genom möten med andra människor samt att ge medmänniskor/volontärer en möjlighet att känna mening och identitet samtidigt som de gör nytta och skapar mervärde för andra.

Efter 18 genomförda kurser, finns det idag ca. 70 aktiva volontärer, som samtalar, promenerar, gör utflykter eller på annat sätt är våra boende behjälpliga.

Allt för att höja livskvalitén och ge meningsfullhet i vardagen.

Vill du bli volontär? Kontakta volontärkoordinator Pernilla Köhle, tel. 08-605 09 06, e-post. pernilla.kohle@storaskondal.se eller gå in på www.storaskondal.se.

Vad används dina pengar till?

VOLONTÄRVERKSAMHET. Våra volontärer ger mycket glädje. Det kan handla om promenader, någon att prata med eller handfast hjälp.

MÄNNISKOR I NÖD.

Till oss kommer enskilda personer som av olika anledningar har hamnat i situationer där de behöver tillfälligt stöd. Varje år hjälper vi många och vårt mål är att inte behöva säga nej till någon.

STORA SKÖNDALS HANDIKAPPBAD

är ett uppskattat utflyktsmål för många med funktionsnedsättning. Nu är badet gammalt och i stort behov av renovering för att inte hotas av nedläggning.

STORA SKÖNDALS PARKOMRÅDE är till glädje för många gamla, handikappade och personer med psykisk funktionsnedsättning. Till parkbänkar, blommor och speciella platser behövs extra resurser för att parken ska vara njutbar för alla.

STORA SKÖNDALS FONTÄNHUS är en arbetsinriktad rehabilitering för människor som drabbats av psykisk ohälsa. Fokus är unga vuxna. Med hjälp av bidrag och gåvor hoppas vi på att detta ska bli en permanent verksamhet.

FORSKNING INOM NEUROLOGISK rehabilitering. Inom ramen för vår neurologiska rehabiliteringsklinik bedriver vi viktig forskning inom flera områden, exempelvis kring utveckling av metoder för rehabilitering av stroke och epilepsi.

MOTVERKA HEDERSRELATERAT VÅLD.

Tillsammans med socialtjänsten och andra organisationer hjälper vi dem som är utsatta för hedersrelaterat våld. Framförallt unga vuxna, både kvinnor och män.

Fötter behöver ny bassängbotten

Stora sköndals handikappbad och anläggning är unikt i sitt slag i Stockholm. Sedan 60-talet har det gett människor med funktionsnedsättning möjligheter till såväl strandbad som bassängbad utomhus. Med tempererade bassänger och hjälpmedel för att öka tillgängligheten kan de flesta bada här. Badanläggningen med byggnader behöver nu en grundlig renovering.

Det här behöver vi:

- Ny miljövänlig och badandevänlig vattenrening 2 000 000 kr.
- Nya bottenbeläggningar i bassängerna 100 000 kr.
- Renovering av duschrum 500 000 kr.
- Nya bryggor 100 000 kr.
- Solstolar, lekredskap, parasoller m.m. 50 000 kr per år.
- Lyftredskap för upp och ner ur vattnet, både bassäng och strandbad 50 000 kr/st.
- Renovering och nybyggnad av baracker och friggebodar.

Sätt in din gåva
på vårt 90-konto
90 01 04-1

FOTO: CAROLINE NORDEMAR

Hur skriver jag testamente?

I DITT TESTAMENTE bestämmer Du hur Du vill att arvet efter Dig ska fördelas.

För att testamentet ska vara giltigt ska det upprättas skriftligen. Testator ska underteckna eller vidkännas sin underskrift i två ojäviga vittnens samtidiga närvaro.

Testators namnteckning ska därefter bevitnas av vittnena.

TESTAMENTE ÄR EN viktig rättshandling. Det kan underlätta mycket för de anhöriga om det är tydligt formulerat, men det kan också förorsaka bittra tvister om det är tvetydigt formulerat. Den som önskar upprätta ett testamente bör noga tänka igenom avsikten med testamentet och söka professionell hjälp för att undvika eventuella oklarheter.

GENOM ATT UPPRÄTTA ett testamente kan Du förutom fördelningen av arv även förordna om villkor för arvet t.e.x att det ska vara mottagarens enskilda egendom eller att arvet ska förvaltas på särskilt sätt tills arvingen uppnått en viss ålder. Om Du vill testamentera till välgörande ändamål kan Du i testamentet t.ex förordna om vad medlen ska användas till.

Catharina von Harten, jur. kand.
Familjens jurist, Farstagången 24, 2 tr,
123 47 Farsta. Tel:08-709 84 25

FOTO: CAROLINE NORDEMAR

Bengt Börjeson är associerad professor vid Ersta Sköndal högskola och hoppas att hans nya bok uppmuntrar studenter och ger dem motivation i sitt sociala arbete.

Att utöva, utveckla och undervisa i socialt arbete sammanfattar **BENGT BÖRJESONS** hela yrkesliv. "Förstå socialt arbete" är därför en närmast självklar titel på hans nya bok.

– Primärt har jag försökt att skriva en lärobok, som inte är av det vanliga slaget, säger Bengt, som är professor i socialt arbete vid Ersta Sköndal högskola.

AV YLVA RUNINGE EKELUND

intervju

Förstå socialt arbete

VAD ÄR SOCIALT ARBETE? Närmast paradoxalt nog, säger Bengt Börjeson att han med sin bok vill göra det lite svårare att finna svaret på den frågan.

– Det är ett krävande arbete, det sociala arbetet är världens svåraste jobb. Människor har ett stort behov av förenklingar – men det går inte att försöka göra en komplicerad verklighet enkel. Då riskerar man att hamna i cynism snarare än i humanism. Att försöka hitta enkla hållpunkter, är att göra alla inblandade en otjänst. I allt socialt arbete händer det mycket i den som utövar jobbet, man sätter sig själv på spel. Och det händer lika mycket i mötet mellan socialarbetaren och klienten.

– För dem som man möter i jobbet blir man en oerhört viktig person. Det gäller att förstå sitt arbetes grund, för att kunna utöva det väl. Jag hoppas att min bok ska kunna uppmuntra studenternas motivationsarbete. Uppmana dem att verkligen ta reda på varför de har valt att jobba just med socialt arbete, varför detta arbete är så betydelsefullt. Hur de ska förhålla sig till det.

Säger Bengt, och tillägger att det lät ju väldigt pampigt, det där, hans bok är inte tänkt som något monument vare sig över honom själv eller över hans arbete. Däremot, kanske, över hans syn på sitt arbete. Eller, snarare, på allt socialt arbete.

– Det känns helt rätt att boken är skriven

just på Ersta Sköndal, säger han. Vår värdegrund är ju att se hela människan och alla hennes komplikationer. Jag vill att studenterna ska diskutera och förstå, att de hjälper människan när de vågar möta henne – som hon är.

Boken används i undervisningen, och Bengt berättar att han känner att studenterna tar emot den på rätt sätt.

– De är genuint kunskapsintresserade, säger han.

– När jag skrev boken var jag lite rädd för att hamna i 'debattstilen' – jag ville skriva en bok utifrån ett eget engagemang, men jag var inte intresserad av att hamna i debatten om det sociala arbetet. Den här boken är inte anklagande, jag vill inte vifta med några pekpinningar. Och det var ganska svårt att inte göra det, visade det sig, för jag är verkligen förbannad på mycket inom socialtjänsten. Jag känner och vet där sviks många förtroenden. Jag tror att jag förstår de mänskliga mekanismerna bakom det, och vill belysa dem, i hopp om att färre ska hamna där. Eller tvärtom, kanske: i hopp om att fler engagerade socialarbetare ska orka med sitt arbete.

Arbete inom socialtjänsten innebär att man ofta möter klienter som känner ett stort motstånd, som för död och pina vill undvika att komma till "soc". Hur hanterar man det?

– Genom att ställa frågor, säger Bengt. Och ta reda på svaren. Det är viktigt att våga peka

BENGT BÖRJESON

ÅLDER: 76 år

BOR: Södermalm, Stockholm

FAMILJ: Hustru Kerstin Vinterhed Börjeson. Nio utflugna barn

SYSSELSÄTTNING: Associerad professor vid Ersta Sköndal Högskola

GÖR GÄRNA EN LÖRDAG

MORGON: Läser DN noggrannare än andra dagar

BÄSTA TV-PROGRAM:

Kulturmagasinet Kobra

DETTA ÄR JAG STOLT

ÖVER: Min familj

ÖNSKAR MIG I JULKLAPP:

En bra bok

på sådant som är utmanande. Hur ska man förhålla sig till att alltid möta människor som är i underläge? Hur undviker man att cementera detta över- och underläge? Jag har försökt att belysa farorna i hur samspelet mellan yrkesutövaren och klienten kan gestalta sig; samtidigt som man hjälper så stjälpes man. Eller riskerar att göra det. I det sociala arbetet finns alltid risken att vi cementerar människors självbilder till totalt accepterande av diagnostiska klichéer.

BENGT SÄGER ATT boken var svår att skriva, eftersom socialt arbete sannerligen inte är något enhetligt ämne.

– Det är ett så brett område, säger han. Min bok ska vara en grundbok, en bred bok – men hade jag försökt att få med alla teman hade den kunna bli ytlig snarare än vid. Jag ville försöka fånga det sociala arbetets väsen. Men det kan skrivas många böcker till om detta, som kommer att vara helt olika varandra; den här boken utgör ingalunda det 'sista ordet'.

– Detta är inte en bok som ställer andra böcker åt sidan, men jag vill att den ska vara ett viktigt komplement.

Det var förlaget (Liber) som föreslog att Bengt skulle skriva den här boken, och först sa han nej. Men blev övertalad.

– Jag hade väl en oskriven lärobok inom mig... säger han och sammanfattar skrivarbetet med att 'det är skönt att det är över'. Sedan tillägger Bengt att boken kom till i samtal med förlaget, med kolleger samt med skrivande hustrun Kerstin Vinterhed. Att han fann

bokens jordmån i alla dessa samtal.

– Det här är en lärobok, säger han, en grundbok. Jag vill att studenterna ska få en känsla för vad det sociala arbetet innebär med en gång, redan första terminen. Det är viktigt att de kommer in rätt, lär sig att reflektera. Jag har velat belysa sådant inom det sociala arbetet som jag upplever som utmanande, att det finns en ojämlikhet inbyggd i själva uppdraget. Som jag sa, den man möter i sin yrkesutövning befinner sig alltid i underläge. Det måste man förstå och förhålla sig till på ett konstruktivt sätt. Annars riskerar man att ojämlikheten blir permanent.

– Det svåraste handikappet, säger Bengt, är vetskapen om att man är handikappad. Socialt arbete måste handla om att hjälpa människor att inte definiera sig själva utifrån utsatthet eller sjukdom. Samspel kan gestalta sig på så många olika sätt. Med blicken inte bara ser man – man kan förändra också. Möten är ju interaktiva.

– **DET PÅGÅR EN** sorts kamp mellan dem som hävdar att socialt arbete ska vara en 'metod' och dem som hävdar att arbetet handlar om möten mellan människor, säger Bengt. Jag menar att det är viktigt att ha båda synsätten, att kombinera.

Bengt exemplifierar med den för några år så uppmärksammade "Uppsalamodellen", som i korthet gick ut på att man ställde upp villkor och krav för dem som sökte social hjälp. Deltog man inte i aktiviteterna, så blev det inget bistånd.

– Det visade sig ju, att det inte hade någon

effekt, säger han. Allt socialt arbete måste handla om stöd och uppmuntran. Det utesluter inte att man ställer krav på människor, men man måste ju börja med att ge dem en grund att stå på.

– Samhället måste ge socialarbetaren möjlighet att verkligen ge uttryck för de personliga kvaliteter och egenskaper hon har. Det finns ju en anledning till att man väljer det här yrket. Förhoppningsvis är den anledningen att man känner ett genuint engagemang för sina medmänniskor och vill göra en insats för dem som har det svårt. Men tyvärr är arbetssituationen så konstruerad, att det oftast inte finns tillfälle till att ge utlopp för de här kvaliteterna. För genuin empati.

– Många socialarbetare i dag sitter i en sorts fångenskap i kollisionen mellan arbetsbördan, den mentala belastningen – och viljan att hjälpa. Det finns ett enormt hjälpbehov i vårt land i dag, och våra socialarbetare slits mellan viljan att bistå och att hopplösheten i att inte räcka till.

– **VI BEFINNER OSS** långt ifrån den politik inom detta område som rådde på 70-talet, säger Bengt. Allting var väl inte bra då heller, men jag hoppas ändå att vi kommer att ta ett par steg tillbaks mot den syn på socialt arbete som dominerade då.

– Den stora uppgift som vi har framför oss är att hitta möjligheter att ge arbete och uppgifter åt de människor som söker hjälp. Att ge dem hjälp att finna mening i tillvaron och kraft att stå på egna ben. ■

Nya visioner i gammalt hus

Den gamla prästvillan nere vid Drevviken har blivit ett hus för nya visioner. Sedan några månader fungerar den som ett så kallat Fontänhus, ett klubbhus för människor med psykisk ohälsa. Verksamheten är ännu i startskedet och viljan och nybyggarandan är stor bland de involverade.

AV CAROLINE NORDEMAR

Atmosfären kring huset är rofylld och när man stiger in möts man av hemtrevlig stämning med dofter av nybryggt kaffe och varma element. William är en av medlemmarna som kommer till Fontänhuset varje vecka.

– Här får man komma och vara sig själv, berättar han. Här känner man sig lugn.

En avstressande, lugn, behaglig miljö och fin natur visar sig vara något av det allra bästa med att komma hit. Men också att Fontänhuset är ett ställe där man själv kan tillföra idéer och själv vara med och bidra. Hittills har de dagliga aktiviteterna handlat mycket om att medlemmar och handledare

i huset tillsammans röjer i trädgården och renoverar i och utanför huset. Alla som vill hjälper till, men har man behov av en egen stund i stillhet så går det bra att dra sig undan ett tag i något av de många rummen.

Idén med ett fontänhus är att forma arbetsinriktade aktiviteter för den som lätt blir ensam och hamnar utanför.

Här finns både gemenskap, stöd och något att göra.

Fontänhuset på Stora Sköndal har nu öppet tisdagar och fredagar och vi hoppas på en permanent verksamhet. Fokus för Fontänhuset på Stora Sköndal är unga

vuxna i stockholmstrakten.

– Vi behöver fler sponsorer för att få bättre ekonomi och fler handledare till huset. Men vi har också behov av möbler och vanliga husgeråd som kastruller, elvisp, kak- och pajformar. Dessutom skulle vi behöva saker till trädgården som skottkärra och trimmer, berättar Johan Rydergård som är projektledare för Fontänhuset.

Läs mer om Fontänhuset på www.storaskondal.se. Här kan du även se vilka saker vi behöver just nu till huset och trädgården. ■

FOTO: CAROLINE NORDEMAR

FOTO: ANNIKA PRINE

Äppelsa

- eller "en vanlig t

AV LOTTA CARLHEIM-MÜLLER

Detta har hänt... (resumé)

Lisa har på grund av Parkinsons sjukdom börjat gå lite långsamt, fått sämre balans och fumlighet i händerna. Hon undviker att gå och handla för det har blivit besvärligt att hantera småmynten i portmonnän. Maken har tagit över allt mer av både trädgårds- och hushållsarbetet hemma då Lisa har lite svårt att göra flera saker på en gång och ibland tappar tråden i det hon gör. Som en följd av allt detta har Lisa blivit sittande allt mer på dagarna, med försämrad kondition, styrka och självkänsla. Så en dag kom Lisa till Stora Sköndals neurologklinik för rehabilitering.

En solig höstmorgon går Lisa med sin sjukgymnast och plockar äpplen i en korg. Drevviken ligger spegelblank med lätta dimslöjer som långsamt lyfter. Hon får böja sig och sträcka sig och gå på ojämn mark i det daggvåta gräset (balansträning). Löven är skimrande guld-gula i morgonens sidljus. Lisa promenerar sedan till affären (gång- och

Saffransäppelkaka

- 1 pkt saffran
- 2 dl socker
- 150 gr rumsvarmt smör
- 3 ägg
- 1 dl mager kesella
- 3,5 dl vetemjöl
- 2 tsk bakpulver
- 2 äpplen
- 1-2 msk florsocker

Sätt ugnen på 175 grader. Smörj och bröa en 1,5 liters form (gärna brödform). Stöt saffran och socker. Rör ihop saffranet med smöret tills det blir smidigt. Rör i äggen, ett i taget, fortsatt med kesellan. Blanda mjölet med bakpulvret och rör sedan blandningen i smeten. Skala och klyfta äpplena. Häll smeten i formen och stick i äppelklyftorna. Grädda i ugnen ca 45 minuter. Pudra kakan med florsocker.

iga

”Träningsdag på Neurologen”

konditionsträning) för att köpa ägg och socker till en äppelkaka. I samband med betalningen tränar Lisa att hantera pengarna (finmotorik).

På eftermiddagen letar Lisa upp ett passande recept på arbetsterapin. Hon får handledning av arbetsterapeuten hur hon lättast kan följa punkt för punkt i receptet för att inte tappa tråden (kognitiv träning). Lisa hackar äpplen och vispar ihop kaksme- ten i träningsköket (handträning). Till kaf-

fet bjuder Lisa de andra patienterna och sin make som är på besök på en underbar saffransdoftande äppelkaka!

Dagen avslutas sedan med ett avspänningspass på gymnastiken.

– Det här med äppelkaka kan jag säkert klara av hemma också, tänker Lisa för sig själv samtidigt som hon låter kroppen vila till Vivaldis flöjtkonsert, nöjd med dagen och med starkt självkänsla! ■

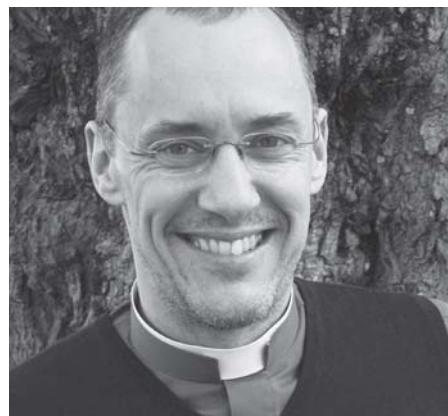

NYTT FRÅN STORA SKÖNDAL

Exotiska gåvor

Vi är ett givmilt folk! Nutida katastrofer och drabbade barn runt om i världen, har de senaste åren fått många svenskar att öppna plånboken. Kändisar sjunger mot svälten i Afrika och bryggerier skänker pengar till torr- lagda områden i tredje världen.

Jag blir lycklig av medmänskliga uttryck, men jag vill också ge uttryck för en reflektion. För.. det känns som om vi ofta tenderar att ge pengar till en nöd som finns långt ifrån oss. Det är givetvis inte fel, men jag undrar ibland om det finns ett inslag av exotism i vårt givar- beteende. Måste vårt stöd gå till något origi-

Roger Gärtner

nellt för att vi ska känna oss motiverade? Jag vill tro att det inte är så... ändå dröjer sig frågan kvar!

Jag känner ibland ett behov av att påtala den nöd som finns mycket närmare än vad vi kanske orkar se. Det finns svenska barn och svensk natur som far illa just när du läser denna text! Kanske vill någon protestera: "Det finns ju grader i helvetet! – Sverige är ju väsentligen ett välmående land!" Likväl undrar jag om den jämförelsen är rimlig! Kan man mäta upplevelsen av nöd, och därpå rangordna den? Jag blir lycklig av medmänskliga uttryck som riktas mot fjärran länder. Likväl måste det sägas: Vanmaktens landskap finns också här!

"Inte bortom havet, där är inte svaret, men i ordet, talat här till oss i dag" Ps 25 v.2

krönikören

ULRIKA DURGÉ

Se människan

Sedan 2003 har jag arbetat på Stora Sköndal inte så länge jämfört med många kolleger här. Med många skiftande erfarenheter i bagaget måste jag ändå säga att det har varit en utmaning från dag ett. Enheten jag arbetar på är en av de tyngre här på området och vi vårdar dementa. Senil demens tycker jag är ett fullt ord, översatt betyder det "utan själ". Vilket inte stämmer!

Bara för att man lider av en sjukdom som försätter en i glömska betyder det inte att man på något sätt är infantil eller inte äger förmåga att känna! Man är den man alltid har varit, fast annorlunda. Vårt arbete går mycket ut på att bekräfta och hjälpa våra boende att vara dem de alltid varit trots sjukdomen. Att fokusera på det friska, bibehålla detta och deras värdighet! Arbets sättet här är kristet humanistiskt och att ge det där "lilla extra" uppmuntras. Att se till våra boendes själsliga behov ingår som en självklarhet i våra arbetsuppgifter, det saknade jag på tidigare arbetsplatser.

FÖR OSS ÄR anhöriga otroligt viktiga. De sitter inne med all information om just deras make eller mamma. Ibland hör jag av anhöriga att de upplever att vi som vårdpersonal är närmare deras släkting än vad de är själva. De känner sig utanför och ibland bortstötta. Men det är tack vare deras ovärderliga kunskaper vi kan komma våra boende så nära. Det är förutsättningen för att ge den vård dessa

människor behöver. Anhöriga bär nyckeln till våra boendes minnen.

I MITT YRKESVERKSAMMA liv har jag alltid valt att arbeta med dem som är svagast i vårt samhälle. De som byggt upp det samhälle vi har i dag. De som inte längre kan göra sin röst hörd, är tillsammans med dem som är vår framtid de som man vågar spara på. För de äger inte möjligheten att säga nej. Jag kan inte vara tyst, det gör mig arg!

Stora Sköndal är inte immunt mot besparingskrav hur mycket man än skulle önska att så vore. Men som alla andra vårdinrättningar måste de hålla budget.

Just nu går vi igenom en stor omorganisation vilket är tufft för alla inblandade. Vissa dagar är så tuffa att jag undrar vad jag gör här!

JUST DÅ, NÄR det är som jobbigast, när jag känner mig som mest otillräcklig och osedd. Säger en av de boende som inte talat på länge,

– Jag tycker om dig, får jag ge dig en kram?

Då är det värt slitet! Dessa ljusglimtar som aldrig kan tas förgivet, är det som ger mig "bränsle" att fortsätta. Trots den tuffa tid vi alla har haft och fortfarande har med omorganisation och sparkrav, så har jag än så länge möjligheten att göra det jag älskar mest med mitt arbete, att se människan.

EN MEDMÄNNISKA
BEHÖVER DIG.
BLI VOLONTÄR PÅ
STORA SKÖNDAL.

Samtala en stund, ta en promenad, hjälp någon till gudstjänsten på söndagen. Volontärarbetet är mycket berikande. Både för dig och den du hjälper. Idag är vi ett 60-tal volontärer i alla åldrar, från olika kulturer, med olika erfarenheter. Alla med en vilja att utvecklas och möta nya människor. Vill du också bli en av oss?

Hör av dig så berättar vi mer! Ring Pernilla Köhle, volontärkoordinator på 08-605 09 06, e-post: pernilla.kohle@storaskondal.se.

stora
sköndal

Huvudkontoret: 08-605 06 00.
Reception öppen mån–tor 8–17, fre 8–16.30.
Lunchstängt 12–13.
Besöksadress: Herbert Widmans väg 7,
128 85 Sköndal
Hemtjänst/hemvård: 08-605 07 18
073-901 67 18
Äldreomsorg: 08-605 08 59
Seniorboende: 08-605 06 12
Socialpsykiatri: 08-605 09 69
Neurologisk rehabiliteringsklinik:
08-605 08 46
Magnolia Restaurang, café och konferens:
08-605 06 74
Folktandvården: 08-605 08 16
Fastighet och service: Frågor och fel-
anmälan, 08-605 09 65